

Рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 29 Міжнародні відносини на підставі прилюдного захисту дисертації «Технології зовнішньої політики Північної Кореї» зі спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії 15 лютого 2024 року.

Юхименко Ігор Ігорович, 1996 року народження, громадянин України. Освіта вища: закінчив 2018 року Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара зі спеціальності Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії та здобув кваліфікацію магістра політолога-міжнародника.

У жовтні 2023 року Юхименко Ігор Ігорович закінчив навчання в аспірантурі Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара за спеціальністю 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії.

Дисертацію виконано у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник – Висоцький Олександр Юрійович, доктор політичних наук, професор, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, професор кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Здобувач має 4 наукові праці, зокрема 3 – у наукових фахових виданнях України з міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, 1 – тези доповіді на міжнародній науковій конференції:

1. Юхименко, І. (2022). Ідеологізація як технологія зовнішньої політики Північної Кореї. Філософія та політологія в контексті сучасної культури, 13(2), с.145-153. doi:<https://doi.org/10.15421/352135>

2. Юхименко, І. (2022). Інструменталізація ядерного потенціалу як технологія зовнішньої політики Північної Кореї. Філософія та політологія в контексті сучасної культури, 14(1(29)), с.120-132. doi:<https://doi.org/10.15421/352214>.

3. Юхименко, І. (2023). Асиметрична дипломатія як технологія зовнішньої політики Північної Кореї. Філософія та політологія в контексті сучасної культури, 15(1), с.208-216. doi:<https://doi.org/10.15421/352323>.

4. Юхименко, І. (2020). До питання основних стратегій реалізації зовнішньої політики Північної Кореї. У: Освіта і наука у мінливому світі: проблеми та перспективи розвитку. Матеріали II Міжнародної наукової конференції. Дніпро, с.20-22.

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Іщенко Ігор Васильович, голова разової ради, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних відносин ДНУ. Дисертаційна робота

демонструє глибокий дослідницький рівень, виконана самостійно, має закінчений характер, але є уточнюючі питання.

Кривошеїн Віталій Володимирович, рецензент разової ради, доктор політичних наук, професор, в.о. декана факультету суспільних наук і міжнародних відносин ДНУ. Позитивно оцінюючи отримані результати дослідження, їх наукову новизну та практичну значущість, звертаємо також увагу і на певні дискусійні положення та зауваги до змісту дисертації.

1. В дисертації розглядаються історичні періоди розвитку Кореїської держави, починаючи з часів окупації півострова Японією. Така позиція добре обґрунтована автором у роботі, проте, на мою думку, попередні етапи державотворення могли б знайти відображення в дисертації хоча б в оглядовій формі. Це значно розширило б уявлення про соціальні та культурні чинники, які вплинули на розвиток сучасних технологій зовнішньої політики КНДР.

2. Дисертація значно виграла, якби в ній дисертант порівняв зовнішньополітичні технології КНДР як з країнами соціалістичного блоку, так і з «державами-ворогами», зокрема, Південною Кореєю. Це посилює б емпіричне обґрунтування висновків проведеного дослідження.

3. З огляду на проблематику дисертаційної роботи автор дає власне визначення технології зовнішньої політики – це «глобальний та всеосяжний набір інструментів та методів задля досягнення зовнішніх цілей дипломатії Північної Кореї та підтримки життєздатності режиму КНДР в нинішніх геополітичних умовах в цілому» (с. 6 дисертації). Викликає сумніви в доцільності використовувати прикметники «глобальний» та «всеосяжний» стосовно набору інструментів і методів.

Перелічені зауваження не ставлять під сумнів отримані фундаментальні, ґрунтовні наукові результати та не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації І. Юхименка. Відзначені недоліки та дискусійні положення не стосуються актуальності роботи, наукової новизни, достовірності та практичної цінності отриманих результатів дисертаційного дослідження. Разом з тим, висловлені зауваження носять виключно рекомендаційний характер, оскільки окреслюють перспективні напрями подальших наукових розробок досліджуваної теми.

Петров Павло Григорович, рецензент разової ради, кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин ДНУ. Дисертаційному дослідженню, що рецензується, притаманні й деякі дискусійні положення, з якими важко погодитись:

1. У рамках дисертаційного дослідження змістовно обґрунтовуються як теоретично, так і практично технології зовнішньої політики Північної Кореї стосовно держав, котрі є протилежними щодо її політичного режиму (демократичні). Проте, не є цілком висвітленим питання реалізації технології зовнішньої політики Північної Кореї до дружніх до неї держав, що надало би змогу більш комплексно зрозуміти позиціонування Північної Кореї у сучасній системі міжнародних відносин.

2. Враховуючи тривалий вплив міжнародної правової системи на Північну Корею, наслідком чого є обмеженість технологічного, промислового

розвитку, було б доцільно оцінити можливий вплив, зокрема КНР на модель поведінки Північної Кореї у системі міжнародних відносин і як наслідок – вплив на її технології зовнішньої політики, окреслити варіативність реалізації КНДР не властивих їй національних інтересів, а стратегічних цілей КНР.

3. Відповідно до національних інтересів України та зважаючи на продемократичність сучасної системи міжнародних відносин, сформулювати більш чіткий алгоритм протидії деструктивним технологіям зовнішньої політики Північної Кореї.

Вищенаведені спірні положення мають дискусійний характер і не впливають на належний рівень дисертації на здобуття наукового ступеню доктора філософії, що рецензується.

Кан Ден Сік, офіційний опонент разової ради, доктор політичних наук, професор, завідувач навчально-методичного центру корєзнавства, професор кафедри східної культури і літератури Київського університету імені Б. Грінченка. Деякі положення дисертації є дискусійними, що у свою чергу пов'язано з означенням дисертантом власної позиції з цих питань. Тому варто зробити певні зауваження та рекомендації для подальшого удосконалення обумовленої проблематики.

1. В роботі проведена значна робота з аналізу джерел. Безсумнівно, пошук та обробка інформації щодо КНДР значною мірою ведеться з джерел, які не є північно-корейськими через закритість країни. Дисертаційне дослідження побудоване більшою мірою на інформації з вітчизняних та американських джерел. Доцільніше було б використовувати більше джерел з Південної Кореї, як країни, у якій проблематика КНДР розвинена найбільше.

2. Підрозділ 2.3 включає у себе розгляд об'єктів зовнішньої політики Північної Кореї. За наведеною у роботі класифікацією Республіка Корея визначена як «держава-ворог». Але міжкорейські відносини є більш багатограними через історичний контекст та методи, які протягом своєї історії КНДР використовувала у взаємодії з Південною Кореєю. Прикладом можна назвати дозволи керівництва КНДР на проведення зустрічей розділених родин з Півночі та Півдня. На мою думку, доцільніше б було вивести Республіку Корея як окремий об'єкт в рамках заданої класифікації.

3. В процесі висвітлення технології ядерної інструменталізації було б доречно навести більше точних даних щодо розвитку ядерної та ракетної програм, наприклад етапи розробки, чи зафіксовану дальність польоту ракет на випробуваннях. Це дало б змогу краще простежити залежність того, як зростає потенційна ефективність цієї технології від вдосконалення параметрів ракетно-ядерного озброєння.

Слід зазначити, що наведені зауваження та дискусійні положення змісту дисертації не ставлять під сумнів теоретичну та практичну цінність дисертаційної роботи, тим більш належну високу оцінку рівня її виконання.

Шуляк Сергій Вікторович, офіційний опонент разової ради, кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин Університету митної справи та фінансів (м. Дніпро). Окремі дискусійні питання і зауваження.

1. У підрозділі 1.3 «Теорії та концепції зовнішньої політики КНДР», характеризуючи стосунки Північної Кореї з Іраном, автор вказує що «Відносини між КНДР та Іраном датуються кількома десятиліттями. Вони були встановлені невдовзі після Ісламської революції в Ірані в 1979 році, коли обидві країни виявили, що вони мають спільні вороги і спільну революційну ідеологію. Іран та КНДР підтримують дружні стосунки, засновані на взаємній повазі, спільній боротьбі проти «імперіалістичних сил» та обміні ресурсами та технологіями» (с.33). По-перше, тут автор припускається явної фактологічної помилки, адже відомо, що дипломатичні стосунки між КНДР та Іраном були встановлені ще за часів шахського режиму, а саме у квітні 1973 р. По-друге, на наш погляд, має місце дещо невірна оцінка «спільної боротьби проти «імперіалістичних сил» у якості основи для дружніх стосунків між КНДР та Іраном. Сучасні фахівці зблизькосхідної політики КНДР вказують (посилаючись на оцінки ЦРУ США), що ці стосунки були засновані «скоріше на економіці, ніж на «спільній боротьбі з імперіалізмом» (Szalontai, B., & Yoo, J. (2023). Maneuvering between Baghdad and Tehran. *Journal of Cold War Studies*, 25 (2), 179–247. DOI:doi.org/10.1162/jcws_a_01119).

2. У підрозділі 3.1 «Ідеологізація як технологія зовнішньої політики КНДР» автор аналізує співвідношення принципів «пенчжин» і «сонгун»: «Пенчжин та сонгун не є взаємовиключними, оскільки обидва підходи зберігають фокус на розвитку військової справи, не знижуючи ролі армії у суспільстві» (с. 133). Проте, якщо сутність принципу «сонгун» було розкрито раніше, то поняття «пенчжин» тут зустрічається вперше. З подальшого розгляду сутність принципу «пенчжин» стає зрозумілим, як і зрозумілим стає те чому, власне, виникла потреба в аналізі співвідношення цих принципів. Проте цей аналіз виглядав би більш коректним, а його необхідність більш очевидною, якби автор надав пояснення сутності принципу «пенчжин» до його початку.

3. У порядку, скоріше не зауваження, а дискусії, можна вказати на певне перебільшення автором ролі ідеологічного фактору у формуванні та реалізації зовнішньої політики Північної Кореї. Так, безумовно, офіційна ідеологія відіграє значну роль у житті північнокорейського суспільства, а ідеологічні настанови, зокрема акцент на самоізоляцію та мілітаризацію, впливають на зовнішню політику КНДР. Проте, необхідність забезпечення нагальних потреб країни (зокрема, вирішення проблеми нестачі валюти та постачання нафти) в умовах несприятливого міжнародного середовища (зокрема, міжнародних санкцій), змушують її до більш гнучких та прагматичних дій, що не завжди відповідає ідеологічним настановам.

Проте, зазначені недоліки не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи, яка містить новизну та становить значний науковий і практичний інтерес.

Результати відкритого (онлайн) голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – немає,

На підставі результатів відкритого (онлайн) голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Юхименку Ігорю Ігоровичу ступінь

доктора філософії з галузі знань 29 Міжнародні відносини зі спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії.

Голова разової
спеціалізованої вченої
ради

Ігор
ЩЕНКО